



[www.eq-bg.com](http://www.eq-bg.com)

## **ГОДИШЕН ДОКЛАД НА СДРУЖЕНИЕ С НЕСТОПАНСКА ЦЕЛ „ЕКВИЛИБРИУМ” ЗА 2011 г.**

**По чл.40, ал.2 от ЗЮЛНЦ**

### **Информация за дейността по чл.38 от ЗЮЛНЦ**

Основната цел на Сдружение „ЕКВИЛИБРИУМ” е да развива и утвърждава единно физическо и духовно личностно развитие и откривателски дух, основано на динамично преживяване на естествения свят, като важен компонент от образованието на децата и ключов аспект от самосъзнанието на възрастния; да предоставя социална подкрепа и образователна рехабилитация за укрепване на личните ресурси и насърчаване на ентузиазъм за бъдещето. Сдружението се стреми да приобщава към ценностите, целите и дейностите си деца, млади хора и родители от общности и групи в неравностойно социално и маргинализирано положение. Тази задача се постига чрез предоставяне на социални услуги за деца, младежи и семейства в риск, както и чрез активно участие в реформата на грижата за деца в България.

През изминалата година целеви групи на нашата дейност бяха:

- деца в риск и техните семейства, по смисъла на Закона за закрила на детето (ЗЗД);
- деца в образователната система и техни педагози и педагогически съветници;
- родители и педагози на деца в предучилищна възраст;
- деца с увреждане или проблеми в развитието и техните семейства.

Сдружението има лиценз от Държавната агенция за закрила на детето (ДАЗД), издаден под № 0393 от 06.03.2009г., за управлението на:

- 1.Център за обществена подкрепа
- 2.Център за работа с деца на улицата
- 3.Център за настаняване от семеен тип
- 4.Приемна грижа

**Основни дейности, връзката им с целите на организацията и постигнати резултати**



Организацията продължи управлението на социалните услуги за деца в риск в Комплекс за социални услуги за деца и семейства (КСУДС) - Русе, по силата на нов договор с община Русе 2011-2013, след проведен търг през ноември 2010.

През 2010 г. приехме предизвикателството да участваме в реформата на грижите за деца, чрез пилотен проект за закриване на първия Дом за медико-социални грижи (ДМСГД) в град Тетевен. На 28 декември 2010 г. Министерският съвет на Република България прие официално решение за затваряне на институцията, след успешно извеждане от нашия екип на всички настанени деца: в биологичните им, разширени, приемни или осиновителни семейства. През 2011 г. проектът продължи с разкриването и организационното изграждане на Център за обществена подкрепа в сградата на закритото ДМСГД като делегирана от държавата дейност, управляван пряко от Община Тетевен, подкрепа на реинтегрираните деца и на създадените по проекта приемни семейства. Опитът беше обобщен в кратка публикация и едноименен филм "Променени съдби", представен на различни форуми в Тетевен, София и Русе. Експерти на "Еквилибриум" се включиха като консултанти и обучители в новия проект на "Надежда и домове за децата" – България: "Стратегическа деинституционализация и реформа на грижите за деца от 0 до 3 години чрез подкрепа на закриването на 8 ДМСГД и създаването на нови интегрирани социално-здравни услуги"

### **Значими постижения:**

- Припознати сме като експерти, които могат да поемат водеща роля в процеса на деинституционализация – споделен опит от закриването на ДМСГД – Тетевен на различни форуми, организирани от "Надежда и домове за децата", УНИЦЕФ, ФИЦЕ – България и др. Включване на експерти на "Еквилибриум" в новия проект по деинституционализация на "Надежда и домове за децата"
- Разпознават ни като източник на ноу-хау в развиването и предоставянето на социални услуги за деца и семейства в България, Молдова, Украйна – през 2011 бяхме домакини на посещение с учебна цел на Молдовски специалисти и представители на местната власт на тема интегрирано образование за деца със специални потребности и комплексно предоставяне на алтернативна грижа, социални и образователни услуги за тази група деца. През март 2011 експерти на "Еквилибриум" обучиха свои колеги от Украйна в предоставяне на услуги в Комплекс от социални услуги, който беше в етап на строеж и се състои от ЗМБ, Спешен прием, Дневна грижа, Подкрепа на семействата и ЦНСТ. Комплексът беше открит октомври 2011. През 2011 експерти на "Еквилибриум" предоставиха обучение, методическа подкрепа и консултиране и супервизия на новоизградения Център за обществена подкрепа в гр. Червен бряг по ОПРЧР
- Разширяване на профила в сектора на неформалното образование и участието на децата – включване на деца от целевите групи в лагер за детско участие на Националната мрежа за децата в с. Гергини през септември. Планиране и подготовка на нови форми за работа с тийнейджъри през 2012 г. /виж раздел "Насоки за работа през 2012"/
- Подкрепа за местната образователна общност със специален фокус върху справянето с предизвикателното поведение сред учениците
- Участие с предложения за законодателни промени и представени добри практики в развитието на политиките за децата и подобряване на методическата база на социалните услуги



## Проекти през 2011

Име на проекта	Период на реализация	Целева група	Брой деца, брой родители/настойници и , др. Обхванати от дейностите на проекта	Финансова стойност на проекта и финансираща организация
1. „Преструктуриране на Дома за медико-социални грижи за деца (ДМСГД) – Тетевен и развиване на алтернативни социални услуги за деца и семейства – Център за обществена подкрепа“	26 месеца – от ноември 2009 до декември 2011.	Деца от 0 – 3 години	<p>32 деца от ДМСГД и техните семейства;</p> <p>21 деца от 0 до 7 в риск от институционализация и техните семейства</p> <p>Обучени 16 кандидати за професионални приемни семейства</p> <p>Обучени 20 специалисти от системата за закрила на детето и здравеопазване по превенция на изоставянето, развиване на приемната грижа и работа с осиновители</p> <p>Подкрепени 25 специалисти, работещи в новия ЦОП, 5 специалисти в ДСП/ОЗД и 2 – в общинската администрация</p> <p>Подкрепени 6 създадени по проекта и действащи приемни семейства</p>	<p><b>70 600 евро през 2010 и 50 000 евро през 2011</b></p> <p><b>„Надежда и дом за децата“ – Великобритания; финансирането е осигурено от грант на „Тръст за изоставените деца на България“ – Великобритания и други средства на „Надежда и дом за децата“.</b></p>
2. Програма за предоставяне на услуги в Комплекс за социални услуги за	По договор с Община Русе за периода	Деца от 0 до 18 г. в риск по смисъла	<p>Капацитет на услугите:</p> <p>ЦОП – 105 деца</p>	<b>Държавно-делегирана дейност</b>



<p>деца и семейства, състоящ се от:</p> <p>Център за обществена подкрепа (ЦОП);</p> <p>Център за работа с деца на улицата (ЦРДУ);</p> <p>Център за настаняване от семеен тип (ЦНСТ)</p>	01.01.11 – 31.12.2013	<p>на ЗЗД</p> <p>Деца, насочени от други институции – училища, ОПС</p> <p>Самозаявени клиенти – деца и родители</p>	<p>ЦРДУ – 15 деца</p> <p>ЦНСТ – 8 деца</p>	<b>Съгласно финансов стандарт за 2011</b>
3. „Изграждане на капацитет за осъществяване на проекти по интегрирано образование в подкрепа на деинституционализацията в Молдова“	24-28 октомври 2011	Специалисти от държавни, общински и неправителствени структури от Република Молдова	16 души	<b>6368 евро</b> <b>„Деца, общности, семейства“ – Молдова</b>
4. Мини проект „Развитие на услугата ранна интервенция за деца със специални нужди в местните общности“, като партньор на Фондация „Карин дом“ - Варна	юни 2011 – март 2012	Деца от 0 до 6 г. с проблеми в развитието, отглеждани в семействата си	<p>5 деца със специални потребности и техните родители;</p> <p>1 специалист преминал сертифицирано обучение за консултант по ранно детско развитие;</p> <p>7 майки включени в клуб за взаимопомощ и занимания по интереси</p>	<b>1000 лв</b> <b>Фондация „Лале“ и Фондация „ОУК“</b>
5. „Децата срещат своите нови приятели – конете“	август 2011 – май 2012	Деца от 7 до 18 г. с физически и психически увреждания	<p>10 деца с увреждания от ЦНСТ и от семейства</p> <p>10 деца от ЦРДУ с проблемно</p>	<b>Партньори на водещата организация Клуб по конен спорт „БТБ Русе“</b>



		ия  Деца от 7 до 18 г с проблемно поведение и социална дезадаптация	поведение	9980.00 \$  Проектът е по Програма „Европейски политики и гражданско участие“, проект „Овластяване на безвластните по време на криза“ – фаза 2, приоритет 2: „Подобряване достъпа до услуги в общността на групи в неравностойно положение на местно, регионално и национално ниво“ и се финансира от Тръст за гражданско общество в централна и Източна Европа и Институт „Отворено общество“ – София.
6. Проект „Необикновени родители на необикновени деца – семейно ориентирани подходи за ранна интервенция при деца със специални нужди“	декември 2011 - юни 2012	Деца от 0 до 6 г. с проблеми в развитието, отглеждан и в семействата си	10 деца с увреждания и техните родители обхванати в различни форми – индивидуална работа, група за игра, родителски клуб, SOS родители  4 специалисти преминали сертифицирано обучение за консултант по ранно детско развитие;	<b>3970 лв</b>  Фондация „Помощ за благотворителността в България“ – ФПББ за подкрепа на родителски организации на деца с увреждания. Средствата за конкурса са дарени от служителите на Уникредит Булбанк и се допълват от дарителски фонд за социални каузи на фондацията

### Получени дарения

Лек автомобил за нуждите на мобилната социална работа от Десислава Енчева

Надуваем басейн за децата от ЦНСТ, дарение от Клуб по конен спорт “БТБ Русе”

Дарение на офис мебели от Британското посолство

Дарение на две рибарски лодки от член на Яхт клуба в Русе и фирма “Бауман” за създаване на детски кът за приключенска игра в двора на КСУДС



Дарение на елхи от местната организация на ГЕРБ и фирма "Бауман"

Дарение на труд и материали за освежаване и разкрасяване на интериора на КСУДС от доброволци от фирмите Карлсберг България и Булстрад Виена Иншуърънс Груп, с посредничеството на Фондация „Помощ за благотворителността в България“ (ФПББ)

**Фондонабиране** с цел закупуване на материали и покриване на разходи, свързани с клубните и ваканционни дейности провеждани в КСУДС и за децата от ЦНСТ и финансиране на последващи благотворителни базари

"Мартенски базар"	Февруари- Март 2011	В полза на децата, ползващи услуги в КСУДС Русе, които са деца в риск по смисъла на ЗЗД	<b>500 лв</b>
"Три китари – един глас" – благотворителен пърформънс от деца за деца	Юни 2011		<b>292 лв</b>
"Коледен благотворителен базар на картички и сувенири"	Декември 2011		<b>1125 лв</b>

### Резултати от предоставянето на услуги в КСУДС - Русе

<b>Наименование на услугата:</b>	<b>Център за настаняване от семеен тип /ЦНСТ/</b>
<b>Точен адрес на предоставяната услуга:</b>	гр. Русе; ул. Неофит Рилски № 66
<b>Телефон /E- mail:</b>	<a href="mailto:ksuds@eq-bg.com">ksuds@eq-bg.com</a> 082 / 313 383
<b>Лице за контакт:</b>	<b>Надежда Петрова – психолог, ръководител на ЦНСТ</b>
<b>Целева група:</b>	Деца от 0 до 18-годишна възраст, лишени от родителска грижа, за които до момента на приемането им в ЦНСТ са изчерпани възможностите за връщане в биологичното семейство, настаняване в семейството на близки и роднини или в приемно семейство. Към момента в ЦНСТ се отглеждат и двама младежи навършили 18 години, поради липса на подходящо място за тяхното преместване.
<b>Общ брой деца, ползвали услугата през 2010 г.</b>	<b>6 деца</b>



<b>От тях:</b>	
- брой деца, ползвали услугата с направление от ДСП	0
- брой деца, ползвали услугата със заповед от ДСП	0
- брой деца, ползвали услугата със съдебно решение	6 деца
- брой деца, ползвали услугата без съдействието на ДСП/ОЗД	0
<b>Общ брой родители /настойници, ползвали услугата през 2011 г.</b>	0
<b>От тях:</b>	
- брой родители /настойници, ползвали услугата с направление от ДСП	0
- брой родители /настойници, ползвали услугата със заповед от ДСП	0
- брой родители /настойници, ползвали услугата без съдействието на ДСП/ОЗД	0
<b>Общ брой потребители на услугата / клиенти / през годината :</b>	8 - от тях 6 деца и 2 младежи
<b>Общ брой случаи, по които е работено през годината:</b>	8 - от тях 6 деца и 2 младежи
<b>От тях:</b>	
- брой нови случаи за 2011 г.	1
- брой случаи по които работата продължава през 2011 г.	8 - от тях 6 деца и 2 младежи
- <b>Общ брой затворени/ приключени случаи през 2011 г. От които:</b>	0
- <b>затворени/ приключени</b>	



случаи	0
- през 2011 г. с положителен ефект за клиента	0
- затворени/ приключени случаи	0
- през 2011 г. поради изтичане срока за работа с клиента	0
- затворени/ приключени случаи през 2011 г. поради отказ на клиента да сътрудничи	0
- краткосрочни случаи / до 6 месеца/	0
- дългосрочни случаи / над 6 месеца/	8 - от тях 6 деца и двама младежи
<b>Услугата се предоставя:</b> <i>(моля, подчертайте верния отговор)</i>	а) самостоятелно от доставчика; <b>б) в партньорство с общината;</b> в) в партньорство с друга НПО; г) друго.....
<b>Финансиране на услугата:</b> <i>(моля, подчертайте верния отговор)</i>	<b>а) делегирана от държавата дейност;</b> б) общински средства; в) собствени средства на организацията; г) проект; д) дарения; е) друго .....
<b>Услугата се предоставя от следния екип /човешки ресурс:</b> <i>(моля, посочете брой и вид на специалистите)</i>	1. Ръководител/Психолог и ключов работник - 2. Старша медицинска сестра - 1 - изпълнява функциите на екипен ръководител на персонала в ЦНСТ 3. Детегледачки - 6 4. Координатор учебни и развиващи



	<p>дейности – 1</p> <p>5.Шофьор – 1</p> <p>Центъра за настаняване от семеен тип функционира 24 часа в денонощието, през цялата година. Ангажиментите на всички членове на екипа са регламентирани в съответните длъжностни характеристики. В своята работа с децата екипът на Центъра е подпомаган и от други специалисти /доброволци или по договор за услуга/ – според идентифицираните потребности на настанените деца – например, кинезитерапевт, ерготерапевт, клиничен психолог.</p>
<p><b>Брой издадени предписания през 2011 г. във връзка организацията и дейностите по услугата</b></p>	<p><b>0</b></p>

„Център за настаняване от семеен тип“ (ЦНСТ) е социална услуга от резидентен тип, която се предоставя в общността (чл.36, ал.2, т.7 от Правилника за прилагане на закона за социално подпомагане) и представлява „комплекс от социални услуги, които се предоставят в среда, близка до семейната, за ограничен брой деца – не повече от 15.“ (§1, ал.1, т.26 от Допълнителните разпоредби на същия Правилник). Основната цел на социалните услуги, предоставяни в Центъра за настаняване от семеен тип е осигуряването на квалифицирана грижа за деца, от малък екип, в среда, близка до семейната, осигуряване на индивидуална грижа и внимание. При установена възможност екипа е подготвен за интензивна социална работа за реинтеграция в биологичното или разширено семейство или настаняване в приемно семейство или семейство на осиновители с цел предотвратяване на тяхната трайна институционализация.

#### Основни дейности

- Задоволяване ежедневните потребности на децата и постоянна грижа;
- Задоволяване здравните потребности на децата;
- Психологическа подкрепа;
- Възпитателни дейности;
- Обучителни дейности;
- Терапевтични дейности;
- Медицинска рехабилитация;
- Социална интеграция и социално включване.



**Основен принцип при отглеждането на децата в ЦНСТ – 1 Русе е индивидуализиране на грижата и отчитане и вземане под внимание на особеностите на всяко едно от децата.** Това помага при взаимодействието с детето.

За всяко дете и младеж има разработена индивидуална програма за развитие, имаща за цел да стимулира развиването на съхранените им способности.

Работи се активно за социалното включване на децата. За тази цел са използвани всички възможности за интегрирано образование, като три от децата посещават масово училище с ресурсно подпомагане, а останалите три са на индивидуална форма на обучение към Помощно училище.

Пет деца и един младеж от ЦНСТ имаха по десет терапевтични сеанса по Хипотерапия, с цел подобряване на физическото и психическото им състояние. Иновативен терапевтичен метод - Невробиофитбег бе въведен за подобряване на неврологичното състояние на всички деца. Кинезитерапевтичните процедури през 2011г. бяха с повишен интензитет, което доведе до значително подобряване на двигателната активност на всички деца. Всички деца и младежи през лятото на 2011 година бяха на летен отдих и балнеолечение в гр. Трявна и на море в гр. Поморие.

Вече всички деца от ЦНСТ ползват и услугата „Детски кът за развитие“, където получават един по-различен начин за терапевтична интервенция.

За единия от двамата пълнолетни потребители в ЦНСТ бе изготвена и осъществена индивидуализирана програма. Предвид потребностите на младежа бяха предвидени дейности, които да спомагат неговата социализация и интеграция. Той започна да посещава трудотерапия в Дневен стационар към ЦПЗ – Русе, където има възможност да общува с хора, които имат по-близко до неговото развитие и да усвоява трудови навици. Насърчават се контактите му с приятели, близки и членовете на семейството му.

Пет от децата настанени в ЦНСТ са вписани в международния регистър за осиновяване, но към момента няма проявен интерес от кандидат осиновители.

## **Проведените през 2011 г. обучения на персонала на ЦНСТ:**

### Обучения за екипа от външни организации:

- Обучителен семинар на „Кардеа“- Холандия доставчик на социални услуги за деца с психични заболявания и техните семейства ;
- Обучителен семинар на Сдружение „Дете и пространство“ на тема: «Как разпознаваме , посрещаме и работим със страданието на детето ;
- Обучителен курс по „Сензорна интеграция“, организиран от Русенски университет и Асоциацията по ерготерапия. Водещ на обучението бе д-р Илейн Стръдърс – водещ антрополог и ерготерапевт в САЩ.

### Проведени са и вътрешни поддържащи обучения на екипа по темите:

- “Хиперактивност и дефицит на вниманието” – Дейвид Бисет – ръководител програма, КСУДС;



- „Методи за работа с деца със специални потребности /по опита на Карин дом/“ – Милена Влахова – директор на КСУДС;
- „Безопасни условия на труд“ – лектор В.Димов от „Елина – 97 ЕООД“ .
- Тим - бийлдинг

### **Външни супервизии на екипа на услугата ЦНСТ:**

Съгласно Наредбата за критерии и стандарти за социални услуги за деца, е осигурена ежесмесечна и извънредна - при възникнал проблем или заявка от член на персонала, супервизия на персонала, стажанти, доброволци и наставници. Тя се извършва от експерт, който не е член на екипа по предоставяне на услугата. Персоналът е запознат с възможностите и реда за получаване на професионална подкрепа и консултиране през периодите между планираната супервизия.

- Проведени общо четири супервизии от Весела Банова – клиничен психолог и д-р Л. Жупунов - педиатър от Сдружение “Дете и пространство” ;
- Проведени вътрешни групови супервизии на екипа ежесмесечно;

### **Проблеми, свързани с развитието на дейностите по услугата ЦНСТ:**

Проблемите са свързани със липсата на подходящи услуги от резидентен тип за лица с подобен здравословен статус, към която да се насочат децата, настанени в Центъра за настаняване от семеен тип, след като навършат пълнолетие.

<b>Наименование на услугата:</b>	<b>Център за работа с деца на улицата</b>
<b>Точен адрес на предоставяната услуга:</b>	<b>Гр. Русе бул. „Липник“14</b>
<b>Телефон /E- mail:</b>	Тел. 813 380, 813 383 <b>E-mail: <a href="mailto:ksuds@eq-bg.com">ksuds@eq-bg.com</a></b>
<b>Лице за контакт:</b>	<b>Стефка Петева – социален работник и ръководител на ЦРДУ</b>
<b>Целева група:</b>	Ползватели на услуги и грижи в ЦРДУ са деца, идентифицирани като negliжирани и деца, за които е установена липса на достатъчно родителска или друга заместваща я грижа и контрол. Те са деца, които: пребивават на улицата епизодично или на различни периоди; оставяни сами, без надзор от възрастен; отпаднали от системата на образование; с отклоняващо поведение –



	бягства от вкъщи, бягства от училище, противообществени прояви, извършители на престъпления и др.
<b>Общ брой деца, ползвали услугата през 2011 г.</b> <i>От тях:</i>	<b>28</b>
- брой деца, ползвали услугата с направление от ДСП	<b>24</b>
- брой деца, ползвали услугата със заповед от ДСП	<b>0</b>
- брой деца, ползвали услугата със съдебно решение	<b>0</b>
- брой деца, ползвали услугата без съдействието на ДСП/ОЗД	<b>4</b> / насочени от Областна пробационна служба /
<b>Общ брой родители /настойници, ползвали услугата през 2011 г.</b> <i>От тях:</i>	<b>25</b>
- брой родители /настойници, ползвали услугата с направление от ДСП	<b>19</b>
- брой родители /настойници, ползвали услугата със заповед от ДСП	<b>0</b>
- брой родители /настойници, ползвали услугата без съдействието на ДСП/ОЗД	<b>6</b>
<b>Общ брой потребители на услугата / клиенти / през годината :</b>	<b>53</b>
<b>Общ брой случаи, по които е работено през годината:</b> <i>От тях:</i>	<b>28</b>
- брой нови случаи за 2011 г.	<b>18</b>
- брой случаи по които работата продължава през	<b>10</b>



<b>2011 г.</b>	
- <b>Общ брой затворени/ приключени случаи през 2011 г. От които:</b>	<b>13</b>
- <b>затворени/ приключени случаи през 2011 г. с положителен ефект за клиента</b>	<b>12</b>
- <b>затворени/ приключени случаи през 2011 г. поради изтичане срока за работа с клиента</b>	<b>0</b>
- <b>затворени/ приключени случаи през 2011 г. поради отказ на клиента да сътрудничи</b>	<b>1</b>
- <b>краткосрочни случаи / до 6 месеца/</b>	<b>1</b>
- <b>дългосрочни случаи / над 6 месеца/</b>	<b>27</b>
<b>Услугата се предоставя:</b> <i>(моля, подчертайте верния отговор)</i>	а) самостоятелно от доставчика; <b>б) в партньорство с общината;</b> в) в партньорство с друга НПО; г) друго.....
<b>Финансиране на услугата:</b> <i>(моля, подчертайте верния отговор)</i>	а) <b>делегирана от държавата дейност;</b> б) общински средства; в) собствени средства на организацията; г) проект; д) дарения; е) друго .....
<b>Услугата се предоставя от следния екип /човешки ресурс:</b> <i>(моля, посочете брой и вид на специалистите)</i>	Ръководител /социален работник/- 1 Социални работници – 2 Координатори учебна дейност – 2



	Психолог – 1/2 Медицински специалист- 1 Координатор комуникации и организиране на събития – 1 В дейностите се включват и доброволци или други специалисти по договор за услуга – студенти, педагози, треньори по бойни изкуства, жонглиране, катерене, туризъм, йога, танци и др.
<b>Брой издадени предписания през 2011 г. във връзка организацията и дейностите по услугата</b>	<b>0</b>

Услугите в ЦРДУ се предоставят в четири основни направления:

- Дневна грижа (почасово, след училище) за задоволяване базисните потребности - услуга, насочена към деца в риск от negliжиране и социална занемареност, чрез осигуряване на условия за равен достъп до здравни, социални, образователни услуги.
- Дневна грижа (почасово, след училище) за деца, застрашени от отпадане от училище и попадане на улицата” - услуга за превенция на отпадането от училище чрез интензивна педагогическа/ учебно-възпитателна подкрепа за деца, при които има риск да отпаднат от образователната система и да попаднат на улицата.
- Социална и образователна рехабилитация за деца, трайно отпаднали от училище и социално маргинализирани групи или от семейства с нисък социален статус – услугата цели придобиване на знания, умения и навици, необходими за успешна социална и образователна интеграция за деца, чийто потребности са силно negliжирани, трайно отпаднали от образователната система и социално маргинализирани.
- Работа с непълнолетни лица, осъдени на пробация – услуга осигурява възможност за включване на детето в групови занимания, индивидуално социално и психологическо консултиране, посредничество за решаване на проблеми, свързани с различни институции, работа със семейството и значимия за детето кръг.

**Дейностите**, според индивидуален план за предоставяне на услугата, изготвен за всяко дете-клиент след цялостно оценяване на потребностите най-общо включват:

- Осигуряване на базовите потребности на детето – хранене, облекло и обувки според сезона, санитарно – хигиенни услуги;
- Осигуряване на здравна помощ и подкрепа, съдействие за достъп до здравната мрежа; съдействие на семейството за осигуряване на лекарства, медицински изследвания;



- Психологическа подкрепа на децата и техните семейства, кризисна интервенция;
- Училищна подкрепа – ограмотяване, подготовка за училище, алтернативни обучителни програми, работа за преодоляване на образователни дефицити;
- Организиране на свободното време и създаване на условия за индивидуална изява - творчество, изкуство, спортни дейности, социални дейности, насочени към социална интеграция;
- Групови занимания;
- Мобилна социална работа;
- Социална работа за възстановяване и укрепване на връзките между децата и техните семейства;
- Работа с родителите и членовете от разширеното семейство за повишаване на капацитета им да полагат грижи и да възпитават детето;
- Съдействие на родителите при издаване на документи за самоличност, за записване на децата на училище; съдействие при контакт с институции;

***През 2011г. основни акценти в работата с децата – клиенти на ЦРДУ бяха и продължават да бъдат:***

- Индивидуализиран подход към всяко дете, което означава, че по време на и след изготвянето на индивидуалната оценка на детските нужди и потребности, се вземат под внимание личностовите особености, способности, силни страни, за да могат те да бъдат развивани и насърчавани по подходящ начин.
- Използване на холистичен подход при работа с децата – организират се ежедневно занимания навън, спортни тренировки, кръжоци, едnodневни екскурзии и посещение на природни, исторически забележителности, също така и различни аткракционни, които дават възможност на децата да се запознаят с заобикалящия ги свят по един нестандартен начин, да се подобрява и тяхната социализация.
- За две от децата с най-сериозни поведенчески проблеми се осигури допълнителна терапевтична дейност - Невробиофийдбек – като целта е да се намали тяхната свръхвъзбудимост, напрегнатост, неустойчивост на вниманието и подобряване на концентрацията.
- Единадесет деца клиенти на ЦРДУ (след подписано информирано съгласие от родителите / грижещите се), бяха включени в програмата за подобряване на поведението и усвояване на нови умения чрез конна езда. Срещите и контактите на децата с конете откриха за тях един нов свят от усещания и взаимодействия.
- С цел създаване на предразполагаща и уютна обстановка бе организирана втора дневна стая на първия етаж в Комплекса, с възможности и за занимания и за почивка. За да се отговори на потребностите на децата в едното помещение бе обособен и кът с компютри и възможност за ползване на интернет.





### Проведените през 2011 г. обучения на персонала на ЦРДУ:

#### Въвеждащи и поддържащи обучения:

- Проведени са 2 цикъла въвеждащи обучения за новоназначени служители по 5 модула всяко – м.февруари и м.септември
- Проведени са поддържащи обучения на екипа по темите: "Хиперактивност и дефицит на вниманието", "Професионални граници", "Развиване на презентационни умения,"
- Тим - бийлдинг

#### Обучения от външни организации:

- Обучителен семинар на „Кардеа“- Холандия доставчик на социални услуги за деца с психични заболявания и техните семейства ;
- Обучение на областните оперативни и регионални екипи по деинституционализация, организирано от УНИЦЕФ;



- Обучителен семинар на Сдружение „Дете и пространство“ на тема: «Как разпознаваме , посрещаме и работим със страданието на детето ;
- Обучение на Национална мрежа за децата на тема: „Изграждане на организационна политика за закрила на детето“;
- Обучителен курс по „Сензорна интеграция“, организиран от Русенски университет и Асоциацията по ерготерапия. Водещ на обучението - д-р Илейн Стръдърс – антрополог и ерготерапевт от САЩ.

### **Външни супервизии на екипа на услугата ЦРДУ:**

Съгласно Наредбата за критерии и стандарти за социални услуги за деца, е осигурена ежемесечна и извънредна - при възникнал проблем или заявка от член на персонала. Тя се извършва от експерт, който не е член на екипа по предоставяне на услугата. Персоналът е запознат с възможностите и реда за получаване на професионална подкрепа и консултиране през периодите между планираната супервизия.

- Проведени общо четири супервизии /три индивидуални и една групова/ от Веселина Босилкова Мелтева д.п.н, преподавател в НБУ, РУ и др.;
- Проведени вътрешни групови супервизии на екипа - ежемесечно;

### **Проблеми, свързани с развитието на дейностите по услугата ЦРДУ:**

През 2010 г. бе утвърдена Методика за управление на случай на дете в риск от ОЗД, която дава право от Дирекция „Социално подпомагане“ /ДСП/ да издава направления за ползване на социална услуга без непременно детето да става обект на закрила и да влиза в системата, т.е. без да се отваря случай в ОЗД. Достатъчно е при проучването и оценката на сигнала да са налице индикации на състояние и поведение, което може да доведе детето до попадане в категорията „дете в риск“, ако не получи подкрепа навреме. Към момента няма издадени направления от ДСП съгласно горесцитираната Методика.

#### **• Предложения**

Нашето разбиране е, че случаи на деца в риск, при които има занижен родителски контрол и/ или дисфункционална семейна среда, с елементи на negliжиране, могат да бъдат насочвани за ползване на дневни грижи в ЦРДУ на КСУДС Русе, за да бъде предотвратено отпадането им от училище и въвличането им в дейности извън дома, които създават условия на риск от увреждане на физическото, психическото и социалното им развитие и са предпоставка за извършване на противообществени прояви и престъпления.

Още през 2010г. изготвихме и представихме предложение до ДАЗД и АСП за актуализиране на социалната услуга „Център за работа с деца на улицата“ на база опыта на СНЦ „Еквилибриум“ в Русе. Считаме, че е наложително да се разширят смислово целевите групи с оглед обхващането на деца, с които да се работи по първична и вторична превенция на negliжиране на потребностите им, отпадане от образователната система и попадането им на улицата. Предлагаме промяна в



методиката, както и наименованието на услугата ЦРДУ в „Център за превантивна работа с деца (ЦПРД)“, и съответно включване на ЦПРД в списъка на социалните услуги, които се предоставят в общността (чл.36, ал.2 на ППЗСП).”

<b>Наименование на услугата:</b>	<b>Център за обществена подкрепа</b>
<b>Точен адрес на предоставяната услуга:</b>	гр. Русе бул. Липник №14
<b>Телефон /E- mail:</b>	<a href="mailto:ksuds@eq-bg.com">ksuds@eq-bg.com</a> 082/813 380
<b>Лице за контакт:</b>	<b>Светла Межри – ръководител ЦОП</b>
<b>Целева група:</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Деца, в риск от изоставяне /включително и на ниво Родилен дом/;</li> <li>- Деца, жертва на насилие /физическо, емоционално, сексуално или negliжиране на базисните потребности/;</li> <li>- Деца, които имат проблемно поведение в училище и съществува риск от отпадане;</li> <li>- Деца, извършили противообществени прояви;</li> <li>- Деца, на които им предстои настаняване в приемно семейство или осиновени;</li> <li>- Деца, на които им предстои напускане на институция и завръщане в биологичното или разширеното семейство;</li> <li>- Юноши, на които им предстои подготовка за самостоятелен живот извън институцията, в която живеят;</li> <li>- Деца и младежи с недобро образование и професионална ориентация, застрашени от социална маргинализация;</li> <li>- Деца със специални образователни потребности – ресурсна подкрепа за училище;</li> <li>- Деца от семейства в криза;</li> <li>- Родителите и родствениците на</li> </ul>



	гореспоменатите категории деца; - Кандидати за приемни родители и осиновители; - Приемни родители и осиновители.
<b>Общ брой деца, ползвали услугата през 2011 г.</b> <i>От тях:</i>	<b>170</b>
- брой деца, ползвали услугата с направление от ДСП	<b>148</b>
- брой деца, ползвали услугата със заповед от ДСП	<b>1</b>
- брой деца, ползвали услугата със съдебно решение	<b>0</b>
- брой деца, ползвали услугата без съдействието на ДСП/ОЗД	<b>21</b>
<b>Общ брой родители /настойници /кандидат – осиновители и приемни родители, бременни/, ползвали услугата през 2011 г.</b> <i>От тях:</i>	<b>261</b>
- брой родители /настойници, ползвали услугата с направление от ДСП	<b>196</b>
- брой родители /настойници, ползвали услугата със заповед от ДСП	<b>0</b>
- брой родители /настойници, ползвали услугата без съдействието на ДСП/ОЗД /самозаявени и участници в родителски групи/	<b>65</b>
<b>Общ брой потребители на услугата / клиенти / през годината :</b>	<b>431</b>
<b>Общ брой случаи, по които е работено през годината:</b>	<b>218</b>



<b>От тях:</b>	
- брой нови случаи за 2011 г.	<b>126</b>
- брой случаи по които работата продължава през 2011 г.	<b>92</b>
- <b>Общ брой затворени/приключени случаи през 2011 г. От които:</b>	<b>132</b>
- затворени/ приключени случаи през 2011 г. с положителен ефект за клиента	<b>105</b>
- затворени/ приключени случаи през 2011 г. поради изтичане срока за работа с клиента	<b>14</b>
- затворени/ приключени случаи през 2011 г. поради отказ на клиента да сътрудничи	<b>13</b>
- краткосрочни случаи / до 6 месеца/	<b>76</b>
- дългосрочни случаи / над 6 месеца/	<b>142</b>
<b>Услугата се предоставя:</b> <i>(моля, подчертайте верния отговор)</i>	а) самостоятелно от доставчика; <b>б) в партньорство с общината;</b> в) в партньорство с друга НПО; г) друго.....
<b>Финансиране на услугата:</b> <i>(моля, подчертайте верния отговор)</i>	<b>а) делегирана от държавата дейност;</b> б) общински средства; в) собствени средства на организацията; г) проект;



	д) дарения; е) друго .....
<b>Услугата се предоставя от следния екип /човешки ресурс: (моля, посочете брой и вид на специалистите)</b>	Ръководител ЦОП – 1; Социални работници – 5 Психолози – 2; Медицинска сестра – 1; Детегледачки за "Спешен прием" – 4 <u>Административен и поддържащ персонал за КСУДС:</u> Директор - 1; Мениджър комуникации и организиране на събития - 1 Завеждащ административна служба – 1; Оперативен счетоводител - 1; Огняр през отоплителния сезон – 1; При необходимост се търсят външни специалисти за допълнителна консултативна и терапевтична работа, юридическа помощ и др.
<b>Брой издадени предписания през 2011 г. във връзка организацията и дейностите по услугата</b>	<b>0</b>

Съгласно Правилника за прилагане на закона за социално подпомагане /ППЗСП/, Център за обществена подкрепа /ЦОП/ е комплекс от социални услуги, свързани с превенция на изоставянето на деца, превенция на насилието и отпадане от училище, деинституционализация и реинтеграция на деца от институции, обучения в умения за самостоятелен живот и социалния интеграция на деца от институции, консултиране и подкрепа на семейства в риск, оценяване и обучение на бъдещи приемни родители и осиновители, консултиране и подкрепа на деца с противообществени прояви.

Предоставянето на социални услуги в ЦОП е в съответствие със стандартите по глава трета от Наредбата за критериите и стандартите за социални услуги за деца.

Основни цели на Центъра за обществена подкрепа:

- Осигуряване на качествени услуги за деца, бъдещи и настоящи родители и грижещи се, с цел предотвратяване на настаняването на децата в специализирани институции;



- Осигуряване на безопасна и защитена среда за стимулиране на личностното, физическо и душевно развитие на всяко дете;
- Задоволяване на основните потребности на детето и създаване на условия за неговото нормално развитие, съобразно възрастта и интересите му;
- Предотвратяване на социалната изолация на децата в риск;
- Включването на детето в различни дейности, стимулиращи заложбите и развитието му;
- Подкрепа за развиване на асертивно поведение, което да повиши самооценката и себеуважението;
- Възстановяване и/ или укрепване на взаимоотношенията и връзката между децата и техните семейства;
- Предотвратяване на отпадане от училище и прояви на отклоняващо поведение, както и подкрепа за по-добро представяне и успеваемост в училище и подобряване на общуването и включване в поддържащи приятелски мрежи;
- Развитие на алтернативна семейна грижа – осиновяване и приемна грижа.
- Ангажиране на обществото със защита правата на децата чрез сътрудничество с други НПО, местни власти и държавни институции.

#### Основни дейности в Центъра за обществена подкрепа:

- Индивидуална подкрепа на всеки клиент от ключов социален работник, до преодоляване на проблема
- Специализирани консултации със специалисти като социален работник, психолог, педиатър, педагог и други
- Насочване и посредничество за установяване на контакти и придружаване до институции в общността, предлагащи административни услуги или специализирана помощ
- Практическа помощ за преодоляване на проблеми в ежедневието – организация на време и ресурси
- Социална подкрепа в дома на клиента (мобилна социална работа)
- Грижи, индивидуална психологическа и социална работа и занимания по интереси през деня за деца
- Услугата „Спешен прием“ осигурява временно добро и защитено място за деца, жертви на насилие или изпаднали в криза.
- Оценка, обучение и подкрепа на кандидат - осиновители и кандидат - приемни родители;

Услугите предоставяни в Центъра за обществена подкрепа имат и мобилен компонент, чрез който се осигурява възможността за работа в дома на семейството. По този начин то може да бъде опознато и оценено в собствената му среда; същевременно консултирането е много по-ефикасно, ако се провежда в дома, особено



като се има предвид, че семействата, изпитващи затруднения в грижата за децата си, често имат нужда и от практически съвети за сравнително прости битови дейности (поддържане на хигиената на дома, организиране на всекидневната програма на детето и др.) При необходимост, екип на ЦОП може да извършва директна работа на територията на цялата община в няколко основни направления, при което:

- Осъществява системна връзка и изграждане на доверие с регистрирани вече клиенти.
- Идентифицира случаи на деца и техните семейства, които се нуждаят от подкрепа.
- Консултира и насочва към съответните институции за оказване на закрила и помощ.

**В началото на 2011г. бяха преразгледани направленията на предлаганите социални услуги в ЦОП.** С цел по-добро взаимодействие с ДСП - Русе и постигане на по-голяма ефективност в съвместната работа бяха разделени на поднаправления някои от предоставяните до момента социални услуги като: „Пре- и постнатална грижа – социално консултиране по време на бременността и в следродовия период на майки в риск да изоставят децата си” и „Реинтеграция и Деинституционализация при деца, за които съществува възможност за връщане в биологичното семейство”. Голяма част от другите направления също бяха актуализирани и оптимизирани. Промените бяха отразени в подписано споразумение между СНЦ „Еквилибриум” и директора на ДСП – Русе през април 2011.

Акцент в работата на ЦОП през 2011г. бяха интензивните обучения за кандидат – осиновители, които станаха задължителен елемент от оценяването им. От услугата се възползваха и други общини. Обучения се посрещат много добре от кандидат – осиновителите заради добрата практика и опита на екипа на КСУДС.

В края на месец юли 2011 г. бе въведена Методика за условията и начина на предоставяне на социалните услуги в Център за обществена подкрепа, утвърдена от АСП и ДАЗД, която промени в голяма степен организацията на услугите в ЦОП. Нейното въвеждане допринесе за подобряване на работата на деца и семейства по първична превенция на риска и по-ефективно отчитане на дейността на услугата.



## ЦЕНТЪР ЗА ОБЩЕСТВЕНА ПОДДКРЕПА ЗА 2011 г.



### Проведените обучения на персонала на ЦОП:

#### Въвеждащи и поддържащи обучения:

- Проведени са 2 цикъла въвеждащи обучения по 5 модула всяко – м.февруари и м.септември
- Проведени са поддържащи обучения на екипа по темите: "Хиперактивност и дефицит на вниманието", "Професионални граници", "Развиване на презентационни умения,"
- Тим - бийлдинг

#### Обучения от външни организации:

- Обучение на ФИЦЕ – България, на тема Програма PRIDE;
- Обучителен семинар на „Кардеа“- Холандия доставчик на социални услуги за деца с психични заболявания и техните семейства ;
- Обучение в ЦСРИ „Карин дом“ гр.Варна по Ранна интервенция;
- Обучение на областните оперативни и регионални екипи по деинституционализация, организирано от УНИЦЕФ;



- Обучителен семинар на Сдружение „Дете и пространство“ на тема: «Как разпознаваме , посрещаме и работим със страданието на детето ;
- Обучение на Национална мрежа за децата на тема: „Изграждане на организационна политика за закрила на детето“;
- Обучителен курс по „Сензорна интеграция“, организиран от Русенски университет и Асоциацията по ерготерапия. Водещ на обучението бе д-р Илейн Стръдърс – водещ антрополог и ерготерапевт в САЩ.

### **Външни супервизии на екипа на услугата ЦОП:**

Съгласно Наредбата за критерии и стандарти за социални услуги за деца, е осигурена ежемесечна и извънредна - при възникнал проблем или заявка от член на персонала. Тя се извършва от експерт, който не е член на екипа по предоставяне на услугата. Персоналът е запознат с възможностите и реда за получаване на професионална подкрепа и консултиране през периодите между планираната супервизия.

- Проведени общо четири супервизии /три индивидуални и една групова/ от Веселина Босилкова Мелтева д.п.н, преподавател в НБУ, РУ и др.;
- Проведени вътрешни групови супервизии на екипа ежемесечно;

### **Проблеми, свързани с развитието на дейностите по услугата ЦОП:**

Съгласно утвърдена Методика за управление на случай на дете в риск от ОЗД, Дирекция „Социално подпомагане“ може да издава направления за ползване на социална услуга без непременно детето да става обект на закрила и да влиза в системата, т.е. без да се отваря случай в ОЗД. Достатъчно е при проучването и оценката на сигнала да са налице индикации на състояние и поведение, което може да доведе детето до попадане в категорията „дете в риск“, ако не получи подкрепа навреме. Въпреки това социалните работници от ОЗД не са склонни да прилагат възможностите, които дава горесцитираната Методика.

Общ брой **случаи** в КСУДС през 2011 – **254** (деца, лица, бременни жени, кандидат-осиновители, кандидат-приемни и приемни родители)

Общ брой **потребители**, ползвали индивидуални или групови услуги в КСУДС през 2011 – **492** (деца, техните родители и близки, лица, бременни жени, кандидат-осиновители, кандидат приемни приемни и родители)



### **Техническа подкрепа и обмяна на опит с доставчици на други социални услуги и заинтересовани страни:**

КСУДС – Русе е припознат като средище на качествени социални услуги и е желана дестинация от партньорски организации.

#### **През 2011г. КСУДС бе посетен от:**

- Делегация от Молдова, състояща се от президенти /кметове/ на общини, държавни служители в областта на образованието и социалните дейности;
- Представители на Община Алфатар, която администрира нов ЦНСТ;
- Два екипа на Фондация „Сийдър“ от гр. Кюстендил администрираща четири ЦНСТ;
- Г-н Фреди Уулс - директор на холандската организация „Де Пасарел“;
- Г-н Иван Станчоф и екип от „Карин дом“ – Варна;
- Представители на британската организация „Фронтлайн“;
- Екипа на ЦОП – Тетевен;
- Екипа на ЦОП – Червен бряг;
- Екипа на КСУДС – Павликени;
- Екипа на Областен център по приемна грижа – Стара Загора;
- Различни представители на местни и други държавни и неправителствени организации;

#### **Осъществени обучения и супервизии от специалистите на КСУДС – Русе за други организации:**

- Проведено обучение на персонала от ДДЛРГ „Надежда“, Русе
- Специалисти от КСУДС проведоха въвеждащо, базово обучение за екипа на новосъздаден ЦНСТ за хора с психични заболявания към ЦПЗ.
- Психолог и социален работник от КСУДС участваха като обучители на организирана в гр.Русе конференция по проект „Живот в общността“, реализиран от Сдружение „Човеколюбие“ – Пазарджик. Обучението бе на тема „Работа в мрежа“
- Методическа подкрепа, обучения и супервизии на екипа на ЦОП Червен бряг
- Методическа подкрепа, обучения и супервизии на екипа на екипа на ЦОП Тетевен

#### **Участия в конференции, семинари, форуми:**



- Представител на СНЦ „Еквилибриум“ - психолог в КСУДС – Русе, съвместно с регионалния мениджър на „Надежда и дом за децата“ – Великобритания представиха опита си в развиването, управлението и предоставянето на социални услуги за деца и семейства в общността в Украйна.
- Участие на наш делегат на Шести национален форум на доставчиците на социални услуги на тема „Повече и по-добри социални услуги за по-добър живот“ организиран от Национален алианс за социална отговорност и Европейска асоциация на доставчиците на социални услуги за хора с увреждания.
- СНЦ „Еквилибриум“ е представен в борда на Национална мрежа за децата /НМД/ от г-н Дейвид Бисет – ръководител проект. НМД и СНЦ „Еквилибриум“ съвместно работят за развитие на образованието, усъвършенстване на учебните планове и промоциране на детското участие в училищата и защита правата на децата.
- По покана на Фламандското правителство Дейвид Бисет – председател на УС на СНЦ „Еквилибриум“ се включи в международен форум в Белгия като член на експертна група от Европейския съюз, състояща се от консултанти на фламандското и британското правителства и практики в работата с деца от скандинавските републики и България. Целта на инициативата е разработване на стратегически документ за борба с детската бедност.
- По покана на Българското правителство представител на СНЦ „Еквилибриум“ взе участие в партньорска среща между държавите – членки на ЕС, чийто домакин беше Франция. Темата на форума бе: „Политика за подкрепа на родителстването“.
- Представител на СНЦ „Еквилибриум“ представи добри практики на международна конференция „Родителите са родители“ в София. Форумът бе организиран от Сдружение за педагогическа и социална помощ за деца „ФИЦЕ-България“, по съвместен проект с Холандски институт за младежта
- По покана на правителствени институции представител на СНЦ „Еквилибриум“ взе участие в международна конференция във Варшава, Полша, на която са представени резултатите от проект за проучване на причините за изоставянето на деца
- СНЦ „Еквилибриум“ организира Кръгла маса на тема „Семейно ориентирани практики за ранно идентифициране на проблеми в детското развитие, интервенция. Превенция.“
- СНЦ „Еквилибриум“ организира Годишна среща "Приятели на осиновяването".
- СНЦ „Еквилибриум“ взе участие като съорганизатор на две заключителни събития по проект „Преструктуриране на Дома за медико - социални грижи за деца в Тетевен и изграждане на алтернативни услуги за деца и семейства (Център за обществена подкрепа)“. Проектът се реализира от СНЦ „Еквилибриум“ и „Надежда и дом за децата“ (Великобритания) в сътрудничество с Община Тетевен, МЗ, МТСП и ДАЗД.

**Реализиране на Годишния план за работа 2011 на КСУДС и основни насоки за развитие през 2012**



### 1. Дейности в подкрепа на деинституционализацията на деца от 0 до 3 г.

Специалист от КСУДС посещава Родилно отделение два пъти седмично, което е достатъчно да бъдат обхванати всички майки. Всяка от тях може да получи консултации по вълнуващи я проблем – кърмене, грижи за детето, възможности за социално подпомагане и ползване на услуги и др. В процеса на работа се идентифицират рискови майки или се реагира на сигнал от екипа на болницата, че майката иска да изостави новороденото. Все още е затруднен достъпа до майки, родили дете с увреждане и КСУДС няма възможност да работи по предотвратяване на изоставянето му.

Брой консултирани родилки от рискови групи за 2011г. – 61, от тях 21 непълнолетни.

Брой сигнали за желание да се изостави новороденото, по които е работил специалиста и подкрепящия го мултидисциплинарен екип – 11 еднократни консултации, от тях 2 са насочени за ползване на социални услуги в КСУДС. За останалите няма информация, тъй като по случаите започва работа ОЗД по местоживееене на майката и само част от тях се насочват към услуги в КСУДС.

Услуги по превенция /услугите за пренаталната превенция, подкрепа на непълнолетни майки и тези, отглеждащи дете в ниска възраст, както и Спешен прием/ са предоставени по случаите на 28 деца, като в 2 от случаите е допуснато настаняване в специализирана институция.

След проявен сериозен интерес по темата за предпазване от нежелана бременност и в този смисъл многодетност и риск от изоставяне /институционализиране на децата/ и потърсена директна помощ за оказване на съдействие за планиране на семейството, екип от КСУДС сформира група за работа в маргинализирани и рискови общности.

На 30.03.2011 г. стартира първата информационната среща с 19 участнички, на която беше регистриран силен интерес. Целта на срещата беше да се проведе специализирано здравно информиране на целева група от млади жени – семейни и несемейни, по достъпен начин да получат основни познания за адекватно здравно поведение и подобряване на здравния статус. Информацията да стане достояние на по-голям брой семейства, чрез взаимнообучение. Да бъдат набрани медиатори за работа по семейно планиране.

Брой проведени подобни срещи – 7

Брой участвали жени – 53

Брой жени, на които е оказано съдействие за използване на трайна контрацепция - поставяне на вътрематочни спирали - 7

Дискутирани теми и повдигнати от участничките въпроси – „Какво е семейно планиране“, „Контрацептивни методи“, „Болести, предавани по полов път“, „Здравословна бременност“ и др.

Постепенно бяха разширени темите и сега срещите включват и дискусии, свързани с отглеждането на децата – грижи за новороденото и малкото дете, правилно развитие на децата. Така планираните в началото на годината клубове “В очакване на бебето” и “Щастливо бебе” се реализират в ромската общност, по начин, подходящ и подсказан



от целевата група, а именно срещи на терен, домакинствани от нашите медиатори или в заведения в махалите.

През 2012г. ще работим за по-добра координация между институциите /ДСП, МБАЛ и КСУДС/ при работата на ниво Родилен дом и постигане по-голяма ефективност и резултатност при превантивните мерки по случаи на деца, при които има риск да бъдат изоставени след раждането си.

Ще продължим да развиваме и дейностите свързани с ранна превенция и семейно планиране „на терен“ в рискови общности, като търсим допълнителни ресурси чрез донорски програми.

Ще продължим да участваме активно в реформата за деинституционализация на грижите за деца в България. През 2010 г. в партньорство с британската организация „Надежда и дом за децата“, „Еквилибриум“ закри първия дом за деца от 0 до 3 години в град Тетевен. Ще подкрепим работата на екипа в Русе на проект „Посока: семейство“, който ще се реализира от МЗ и подкрепящия проект на „Надежда и дом за децата“ – България, които имат за цел преструктурирането на 8 ДМСГД в страната, включително ДМСГД – Русе.

В тази връзка СНЦ „Еквилибриум“ ще укрепи капацитета на услугата „Спешен прием“ към ЦОП, което ще направи възможно настаняването на здрави новородени бебета, непосредствено от родилното отделение. Така може да бъде избегнато попадането на децата в специализирана институция, а с майката и разширения семеен кръг ще има възможност да се провежда интензивна работа, особено в едномесечния период, в който тя трябва да вземе окончателно решение дали ще се грижи за детето си или ще подпише декларация, с която да даде съгласие за осиновяването му. Предвиждаме екипа на „Спешен прием“ да бъде разширен с още 2 медицински сестри, като по този начин ще бъде осигурено 24-часово присъствие на медицински специалист и дежурства от минимум двама служители.

## 2. Развиване на услугата „Ранна интервенция за деца със специални нужди“

СНЦ „Еквилибриум“ изгради специализирана стая за игрова терапия и релационна психомоторика. Тя е подходяща за деца от най-ранна детска възраст. Залата се използва за работа с по-малки деца, както и за деца с увреждания в рамките на традиционно предлаганите услуги - „Семейно консултиране и подкрепа“; „Подпомагане на деца със специални потребности и техните семейства“; „Подкрепа на родители или грижещи се, отглеждащи дете в ниска възраст (0 - 3 г.)“.

През май 2011 г. спечелихме мини проект като партньори на Фондация „Карин дом“ – Варна за развиване на услугата „Ранна интервенция при деца със специални нужди“. Проектът е финансиран от Фондация „Лале“ и Фондация „ОУК“ и приключва през месец март 2012г. Представител на КСУДС - Русе премина интензивно обучение в ЦСРИ към Фондация „Карин дом“, включващо теоретични модули в практически занимания, използващи различни методики и техники на работа. Той сформира мултидисциплинарен екип по Ранна интервенция, състоящ се от социален работник, педагог, медицински специалист, кинезитерапевт и психолог. Към края на 2011 екипът работи с 5 деца от 3 до 6 г. и техните родители, основно чрез домашни посещения, подкрепа на детето в естествената му среда и обучение на родителя да посреща нуждите и да развива потенциала на детето. Това е семейно-ориентирания подход, който вярва, че проблемите се решават заедно с родителите като се използват силните



им страни и наличните в дома ресурси. Семейството има възможност да посещава залата за игрова терапия в КСУДС и да използва ресурсната игротека, създадена по проекта. Стартира и неформална родителска група "Необикновени родители на необикновени деца" като родителите имат възможност за посещават занимания по интереси в Комплекса - йога, танци, за отдих и личностно развитие и преодоляване на социалната изолация.

През ноември 2011г. СНЦ "Еквилибриум" спечели нов проект, финансиран от Фондация за подкрепа на благотворителността в България, чрез който ще продължи, разшири и доразвие услугата "Ранна интервенция при деца със специални нужди", с надграждащо обучение за екипа, увеличаване броя на обхванатите деца, нови елементи и дейности – Група за игра на деца и родители, SOS Родители, които да подкрепят майката на дете с увреждания в родилно отделение и след това.

През 2012г. ще продължи нашата работа в това направление, като устойчивост на тази нова услуга ще се търси във възможността тя да получи държавно-делегирано финансиране.

### 3. Развиване на приемната грижа

Екипът от КСУДС се обедини около идеята през 2011 година информационните събития да бъдат организирани основно в областния център – Русе, като се заложи на съвместната работа с местните телевизионни канали, електронните медии и печатни информационни издания.

Като активен партньор на СНЦ „Еквилибриум“ бе привлечен екип от журналисти от РТВЦ Русе, Програма „Север“ с подкрепата на който бяха направени и излъчени поредица от телевизионни репортажи и интервюта с действащи приемни родители и специалисти, работещи по приемната грижа. Представител на "Еквилибриум" бе поканен за гост на програма "Север" в предаването "България днес".

През м.април 2011г. бе проведена пресконференция с подкрепата на партньорите ни от Клуб „Отворено общество“, на която бяха оповестени актуални събития и инициативи в КСУДС свързани с приемната грижа.

Екипът по приемна грижа в КСУДС взе участие в Кръгла маса по въпросите на приемната грижа организирана от Жени-ГЕРБ. Представител на СНЦ „Еквилибриум“ направи мултимедийна презентация, чрез която сподели с участниците професионалния си опит по темата.

През м.април бяха осъществени и две презентации за приемната грижа в кварталите Средна кула и Долапите с подкрепата на кметските наместници.

През м.май се реализира планирания за 2011г. Ден на отворените врати по приемната грижа в КСУДС. Събитието бе предшествано от поредица дейности за информиране на обществеността. Бяха отпечатани и разпространени 10 000 флаери чрез фирма за разпространение на информационни материали в четирите от големите квартали в града – „Дружба“, „Чародейка“, „Родина“ и „Здравец“. Предварително на медиите бе представена целодневната програма на събитието. Деня на отворените врати по приемната грижа стартира с пресконференция. В организацията и провеждането на събитието дейно участие взеха и приемни семейства с опит от гр.Русе. Гражданите на гр.Русе имаха възможност да получат информация, да участват в презентации, да гледат филмови материали и лично да се запознаят и разговарят с действащи приемни родители.



През м.ноември 2011г. бе осъществена втората част от кампанията за приемната грижа, като за информиране на обществеността бяха привлечени за съдействие и представители на различни религиозни общности.

Подкрепени семейства с настанено приемно дете - 7

Брой проведени поддържащи обучения за ПС- 5

Брой приемни семейства, получили професионална супервизия - 7

Брой кандидати, потърсили информация в КСУДС и консултирани за реда на подаване на документи – 22, от тях 9 насочени към ОЗД за получаване комплект документи.

Брой обучения за кандидати и брой участници – 2 обучения /едното изнесено в гр. Бяла/. Общ брой обучени кандидати за приемни родители и техните съпрузи или партньори - 19

Брой утвърдени приемни семейства до края на ноември 2011г. – 1 утвърдено приемно семейство и 2 в процес на утвърждаване.

През м. юни 2011 г. по препоръка на АСП, Комплексът предостави услуги на приемно семейство от община Червен Бряг – майка с две приемни деца, за специализирана оценка на проблемите на по-голямото дете. Семейството беше настанено в "Спешен прием" за период от 2 седмици и с него работи мултидисциплинарен екип от КСУДС, в партньорство с ДЮЦПЗ.

През 2012г. планираме работата ни в областта на приемната грижа да бъде много интензивна. Като единствения действащ доставчик на услугата „Приемна грижа“ на областно ниво имаме готовност да партнираме на Община Русе в изпълнението на проекта на АСП „И аз имам семейство“ по програма „Приеми ме“. Екип на КСУДС ще бъде включен и в друг пилотен проект, който се реализира от Сдружение за педагогическа и социална помощ за деца ФИЦЕ-България и Американска лига за детско благосъстояние, относно реализиране на Програма ПРАЙД - набиране, подбор, обучение и оценка на приемни родители и осиновители. В резултат на СНЦ „Еквилибриум“ ще бе дадено безвъзмездно правото за прилагане на Програма ПРАЙД, обучение на двама обучители, интервизии, супервизии и сертифициране.

#### 4. Съвместни дейности с образователните институции

*4.1.Работа в Детските градини за ранно идентифициране на обучителни и поведенчески затруднения и подходяща подкрепа.*

Предучилищната възраст е времето, когато стават "видими" проблеми в развитието на някои деца, обучителни затруднения и особености в поведението. Това е важен етап за интервенция, за да може да се наваксат пропуски или детето да стартира училище с адекватна индивидуална програма за подкрепа.

Работихме с три детски градини – ЦДГ „Слънце“, ЦДГ „Русалка“ и ЦДГ „Незабравка“. Проведени са поредица от срещи с педагогически персонал и родители.

Брой презентации - 7

Брой участвали родители - 40



Брой участвали педагози - 81

Поставени проблеми от екипите на Детските градини – Неприемливо поведение при децата; Работа с родители на деца с проблеми в развитието и поведението;

Поставени проблеми от родителите – Хиперактивност при децата;

Брой родители, които са потърсили и получават услуги в КСУДС след срещите – 1

Теми на презентациите – Ранно идентифициране на признаци за проблеми в развитието на децата“, „Методи и подходи за работа с деца с проблеми в развитието и с техните родители“, „Справяне с хиперактивност у децата“

#### *4.2. Работа с училищни психолози и педагогически съветници в училищата.*

Веднъж месечно екип от КСУДС организира и фасилитира срещи с представители на образователната сфера – учители, психолози и педагогически съветници. Тази Ресурсна група осъществява важна връзка между социалните услуги и образованието. Обсъждат се важни за участниците въпроси и се обменя опит. Дискусиите и обученията предоставят на участниците в Ресурсната група поглед върху съвременните идеи по въпроса за трудното поведение, както в класната стая, така и в други форми на работата с деца - младежки дейности, неформално образование, отдих.

През 2011г Ресурсната група е работила по теми свързани с: Агресия при децата, Дислексия, Групова работа с деца, Ресурсно подпомагане в образованието на деца със специални нужди, , Приемна грижа, Взаимодействие в системата за закрила на децата и др.

#### *4.3. Развиване на съвместни инициативи за ученици в тийнеджърска възраст.*

През 2011г. в СОУ „Васил Левски“ бяха проведени 13 сесии с 46 деца на възраст от 10 до 14 г. на теми: „Развитие на социални компетентности за междуличностни взаимоотношения“.

През 2011г. в СОУЕЕ „Св. Константин Кирил Философ“ бяха проведени 23 сесии с 23 групи ученици на възраст от 12 до 18 г. , общ брой деца – 104 на теми: „Човешките взаимоотношения“, „Спор и конфликт“, „Полови роли“. Всяко дете е участвало в по 3 сесии.

В ПГТ „Иван Павлов“ бяха проведени четири интерактивни сесии с 20 деца от 8-ми, 9-и и 10-ти клас, участващи в училищния клуб „Здраве“ на тема „Агресивно и провокативно поведение“;

Бе реализирана информационна среща за осмокласници от ПГТ «Иван Павлов», съвместно с ученици от други русенски училища - ОУ "А.Кънчев", ОУ "В.Априлов" и СОУ „В.Левски“, на която екип от КСУДС направи презентация на тема: „Наркотиците - митове и реалности“.

Сесии с педагогическия персонал бяха проведени в МГ „Баба Тонка“, ПГПТ „Атанас Буров“ и ОУ „В.Априлов“;

Общо:



- Проведени са 41 интерактивни сесии в училища в Русе по теми свързани с насилието и агресията, подобряване на междуличностните взаимоотношения, зависимости и др.
- Обхванати са над 200 деца от русенски училища;

През 2012г. планираме да приложим нова концепция за работа с ученици. Още в началото на годината под мотото „Започни от нулата, мисли глобално“ ще стартират Музикална академия и Център по креативност за тийнейджъри. Идеята на програмата е да създадем връзки и да отключим потенциала на младите хора. Чрез „Музикална Академия“ ще насърчаваме и подкрепяме онези, които искат да се изявят пред публика. Чрез Центъра по Креативност ще даваме начален старт на идеите на млади предприемачи. По такъв начин младите хора ще могат да участват в културния и филантропски живот на града, както те намерят за добре.

Важен компонент на тази инициатива е включването на клиенти на Комплекса за социални услуги в дейностите, а децата от училищата в града ще бъдат насърчавани да помагат в кампаниите ни за фондонабиране, в различни събития и клубни дейности в комплекса на принципа „Деца помагат на деца“.

Програмата ще допълни работата ни по съвместни проекти и програми с образователните институции в града. Един от тези проекти предвижда провеждането на обучителни интерактивни сесии с групи ученици от горен курс с цел развиване на самостоятелни умения и инициативност на младите хора и оказване на подкрепа при изготвяне, организиране и осъществяване на техни собствени проекти свързани с екологични и образователни теми и социално значими каузи.

##### 5. Развиване на групи за подкрепа – родители, осиновители

През тази година стартира родителската група „Ателие за родители“, с широк достъп за всички заинтересовани родители / грижещи се за деца.

Брой срещи - 6

Брой участници - 10

Теми, по които се е работило – „ Взаимоотношения родител-дете. Очаквания на родителя към детето. Очаквания на детето към родителя“, „Противоречия между поколенията. Кризи на развитието според Е. Ериксън“, „Добри родители – лоши родители. Взаимоотношенията майка-баща-дете“, „Аз и моят щастлив живот“ /съвместно с децата/, „Да погледнем през детските очи. Меморандум на едно дете“, „Взаимоотношения дете-родител-учител. Кой носи отговорност“. Освен по подготвената от специалистите на КСУДС програма на Ателието, се работи и по зададени от самите родители въпросите и проблемни теми, например свързани с ценностната система на децата в днешно време, успехите в училище гарантират ли успех в живота, общуване с тийнейджъри, позитивни методи на възпитание и др.

- Подкрепени семейства на осиновители и кандидат - осиновители - 38;
- Проведени групови обучения – 6 и обучени общо 67 кандидат-осиновители;
- Поддържащи обучения за осиновители и кандидат-осиновители – 11;



През м.септември 2011г. в КСУДС се проведе втората Годишна среща „Приятели на осиновяването“ в която взеха участие както текущата група на осиновители в Комплекса за социални услуги, така и осиновители, вече минали по трудния път на осиновителния процес и техните деца, кандидат-осиновители, които споделиха помежду си притеснения, трудности, напредъка през последните пет години в нормативната база, но и все още трудно преодолимите обществени нагласи и различното отношение към тях в различните институции за деца. Участниците обсъдиха с водещите на срещата от страна на КСУДС конкретните си предложения за промени в нормативната уредба.

#### 6. Клубове по интереси, групова работа с деца.

КСУДС организира групова работа с деца в клубове по интереси. Действащите клубове са: „Забавна работилница“, „Карнавално изкуство“, „Спорт“ „Арена медия – театрално изкуство“, „Бойни изкуства“, „Музика и танци“ „Бижу“, „Фотография“ и „Природознание и игри на открито“. През м. август 2011 г. бе организиран четиридневен летен приключенски лагер във Вонеща вода за 18 деца – клиенти на КСУДС. 8 деца от ЦНСТ ходиха на лагер на планина /Трявна/ и море /Поморие/.

През м.октомври 2011г. бе сключено споразумение за съвместни дейности с ДДЛРГ „Райна Гатева“, в резултат 13 деца от специализираната институция започнаха да посещават клубове по интереси в КСУДС.

През 2011 г. в клубната дейност на КСУДС са участвали 67 деца.

#### 7. Развитие на доброволчеството

СНЦ „Еквилибриум“ има споразумение с Русенски университет и предоставя възможности за студентски стаж на кинезитерапевти, ерготерапевти и социални педагози както и сътрудничество с чуждестранни студенти и специалисти в тези области, които идват на обмяна на опит или да стажуват в РУ (от Англия, Германия, Белгия). Работи се за привличане на деца от професионалните гимназии в града и на корпоративни доброволци.

През тази година са стажували 11 студенти от специалност „Социална педагогика“, 4 дипломантки по Егротерапия от Великобритания и 4 студентки по Ерготерапия от Германия.

Деца от ПГО „Недка Иван Лазарова“ се включиха като доброволци в изработването на коледни картички и подкрепят децата-ползватели на услуги в КСУДС в клуб „Бижу“.

В летния лагер се включиха като доброволци деца от Русе и Разград, които разработиха програма, водиха заниманията и подкрепяха деца с емоционални проблеми, които по-трудно се вписваха в групата и по-резервирано участваха в дейностите.

Корпоративни доброволци от „Булстрад Виена Иншурънс груп“ и фирма „Калсберг – България“ се ангажираха по случай международния ден на доброволеца с освежаване на интериора на КСУДС, със собствени материали.



## Материално-техническата база на КСУДС

Юли 2011 – подобряване на базата на ЦРДУ чрез организиране на втора дневна стая на първия етаж в Комплекса, с възможности за хранене, подготовка за училище и за почивка, с цел създаване на предразполагаща и уютна обстановка. За да се отговори на потребностите на децата бе обособен и кът с компютри и възможност за ползване на интернет.

Август 2011 г. – сградата на бул. Липник 14: ремонт на физкултурен салон – преобоядисване и третиране на мухъл поради конденз и просмукване на влага през основите и външните стени на сградата, преобоядисване на 1 санитарен възел и 1 стая и ремонт на външната мазилка и 2 броя стълби. Смяна на балатум в една от стаите с 3 работни места поради мухлясане на стария след наводнение, причинено от скъсана мека връзка.

Август 2011г. – сградата на ЦНСТ: измазване на вътрешните стени на помещенията на първия етаж, поразени от надигаща се влага от основите – на 50 см, поради лоша хидроизолация на сградата при строежа ѝ 2005 г. Има опасност влагата да достигне до втория етаж, ако не се реши въпроса с хидроизолацията, който изисква големи средства и преместване на децата. Новата мазилка и боя са засегнати и олющени / 2-3 седмици след полагането им/. Проблемът е идентифициран като най-сериозния риск при предоставяне на тази услуга и е споделен с Община Русе и РДСП.

## **Резултати от изпълнение на иновативен пилотен проект в Тетевен - „Преструктуриране на Дома за медико-социални грижи за деца (ДМСГД) - Тетевен и развиване на алтернативни социални услуги за деца и семейства – Център за обществена подкрепа“**

България е страната-членка на Европейския съюз с най-висок процентен дял на децата, настанени в специализирани детски институции.

През декември 2009г., в страната имаше 32 специализирани институции с общ капацитет 3910 деца. Действителният брой на децата настанени в тези институции бе 2563. Общият брой на новопостъпилите в тези институции деца през 2009г. бе 2017, като малко под половината от тях бяха новородени. Повечето от децата, постъпващи в тази система от специализирани институции, са обречени да прекарат цялото свое детство, променяйки постоянно мястото на своето пребиваване - от една специализирана институция в друга, процес, водещ до негативни последици за тяхното личностно, интелектуално и емоционално развитие.

Въпреки продължаващите вече 10 години усилия за създаване на алтернативни услуги за деца, в риск от изоставяне (риск от лишаване от родителска грижа), специализираните детски институции са все още предпочитаният избор за настаняване на деца под 3 годишна възраст. Българските експерти, работещи в областта на грижата и закрилата за детето, отбелязват, че подобряването на икономическата ситуация в страната, създаването в последните години на възможности за отглеждане на децата в приемни семейства, както и разпоредбите за попечителство и настойничество, са оказали незначително въздействие върху интензитета на входящия поток от деца към институционалната грижа. Налице е липсата на специализирани услуги за тази специфична възрастова група. Веднъж попаднали в системата на



институционалните грижи, преместването на децата в семейна среда става много трудно и стресиращо, като за този процес са необходими голямо количество труд и време. "Медицинският" модел за осигуряване на грижи за малки деца, също представлява значителна финансова тежест за правителството на страната, тъй като функционирането на специализираните институции изисква значителни финансови и човешки ресурси.

Основните фактори, водещи до институционализация на децата, са икономическите, социални и психологически трудности, изпитвани от техните родители, в съчетание с липсата на алтернативи, подкрепящи семействата при отглеждане на техните деца, особено на децата с увреждания. Данните показват, че самотното майчинство (бащинство), безработицата и броят на членовете на семействата са значими фактори, които водят до изоставяне на децата, като през 2009г. по-малко от 1 % от децата, настанени в специализирани български институции, са в действителност сираци.

През ноември 2009г., СНЦ "Еквилибриум" бе поканено от британската организация "Надежда и домове за децата" като местен партньор в изпълнението на този иновативен проект.

Детският дом в Тетевен (ДМСГД), Ловешка област, бе определен като пилотен проект за деинституционализация - институцията разполага с капацитет за 50 малки деца, но в началото на проекта тя бе "дом" за 32 бебета на възраст от 0 до 3 години, институционализирани в резултат на бедност, изоставяне от родителите, родителска небрежност, както и поради раздяла на членовете на техните семейства. Целта на проекта бе преместването на тези малки деца от институцията в една семейна среда, характеризираща се с обич и внимание, посредством предоставяне на услуги, необходими за подкрепа на семействата и за предотвратяване на нова институционализация на малки деца от община Тетевен. Успешното закриване на тази институция ще бъде един пример за нашия подход, основан на най-добрите и водещи практики, както и пример, който надяваме се, ще бъде последван от други области и общини, с цел успешен завършек на реформата на системата за грижи за децата в България.

Освен закриването на ДМСГД в град Тетевен, проектът включва също така, създаването на „Център за обществена подкрепа“ (ЦОП) в сградата на закритата институция, който ще служи като база (работно място) на екип от социални работници, психолози и медицински специалисти. След успешното завършване на необходимото обучение, този екип ще има за задача да предоставя специализирана подкрепа на семейства в риск, за да се предотврати изоставянето или negliжирането на техните деца. В допълнение, екипът ще подпомага предоставянето на алтернативни семейни грижи – настаняване при роднини, приемна грижа и ще обучава и подкрепя осиновители. Работата по превенция ще бъде подпомагана от „Спешен прием“ с капацитет за 6 деца, в който също така ще могат да бъдат настанявани майки с малки деца, както и от „Дневен център“, предоставящ грижи преди всичко на деца в ранна детска възраст.

В региона ще бъде създадена и мрежа от приемни семейства, преди всичко за спешни случаи и предоставяне на краткосрочни грижи за малки деца. ЦОП Тетевен ще подкрепя мрежата от приемни семейства и в бъдеще, съдействайки за подобряване на обществената информираност, осъществявайки подбор и предоставяйки обучение, подкрепа след настаняване на децата в приемни семейства, допълващо обучение и супервизия.



На 28 декември 2010г., Министерският Съвет на Република България обяви официално закриването на ДМСГД Тетевен. В документ, разясняващ причините за решението, се отбелязва и ролята на проекта, осъществен от екипа на "Надежда и домове за децата" и СНЦ "Еквилибриум", довел до извеждането на всички деца от институцията и настаняването им в семейна среда, както и осигуряването на нови и алтернативни на предоставяните от институцията, услуги.

От 32 деца в институцията, които бяха оценени и с които се работи:

- 20 деца бяха осиновени в страната;
- 10 деца бяха интегрирани отново в техните биологичен семейства;
- 2 деца бяха поставени в условията на дългосрочна приемна грижа.

Значителното подобряване на работата по превенция на регионално ниво доведе до настаняването в други институции на много малък брой деца, само в случаи на спешна и неотложна необходимост и при липса на всякакви други възможности и за определен период от време. Беше предотвратено институционализирането на 21 деца, от които 7 новородени. Извърши се първото за България настаняване от родилно в приемно семейство.

Постигнати бяха някои полезни за децата промени в действащата процедура за осиновяване - промени, за които ние енергично настоявахме – като съкращаване на общата продължителност на процедурата (която бе средно около 6 месеца), както и въвеждането на задължително обучение за приемните родители, провеждано от доставчици на услуги.

### **Очаквани резултати 2011:**

- Закриване на ДМСГД в град Тетевен и реализиране на процедурата по ликвидация съгласно Наредбата за условията и реда за ликвидация на ЛЗ;
- Ново разпределение на държавния бюджет, пренасочване на персонала на ДМСГД, подходящ за работа в новата услуга както и осигуряване на ресурсите, необходими за функционирането на ЦОП (включващ „Спешен прием“), с капацитет 80 случая;
- Предоставяне от ЦОП на услуги за подкрепа на семействата, целящи предотвратяване изоставянето на малки деца в област Ловеч;
- Създаване на мрежа от приемни семейства с фокус върху спешни случаи и краткосрочни грижи за деца на възраст от 0 до 3 години в Ловешка област, в сътрудничество с Дирекциите "СП". Предвижда се ЦОП в Тетевен да подкрепя мрежата от приемни семейства и в бъдеще, съдействайки за подобряване на обществената информираност, осъществявайки подбор и предоставяйки обучение, подкрепа след настаняване на децата в приемните семейства, допълващо обучение и супервизия;
- Окончателна оценка на изведените деца и оттегляне от пряка работа по случаите на деинституционализираните деца и тези по превенция;
- Описание и популяризиране на модела.



## **Постигнати резултати през 2011:**

### *Предоставяне на експертна помощ за стартиране на ЦОП*

Въпреки огромните усилия на екипа, осъществяващ проекта, функционирането на ЦОП не можа да започне от 1 януари, както бе предвидено, а стартира от 1 март, което доведе до създаването на значителни практически трудности и породило ненужно напрежение. Това забавяне беше предизвикано от несъответствие между практическата необходимост и съществуващите регламенти за ликвидация на лечебни заведения от системата на Министерството на здравеопазването /МЗ/, включително и на ДМСГД. МЗ стартира процеса на ликвидация въз основа на остарял и нерелевантен модел, който постановява, че всички дълготрайни активи на дома трябва да бъдат дарени на други институции от системата на МЗ или да бъдат продадени чрез търг. Към този момент, не съществуваше член или клауза, която би позволила тяхното даряване на местните органи и използването им за целите на новите социални услуги.

Въз основа на този опит, "Еквилибриум" бяха помолени да препоръчат промени, които се състояха в:

- Мерки, целящи съкращаване продължителността на ликвидационния процес;
- Мерки, целящи легализиране прехвърлянето (трансфера) на активи към социалните услуги, създадени за да заменят грижите предоставяни в институциите (независимо дали услугите са разположени в сградите на бившите институции или не).

В крайна сметка, в края на февруари, МЗ и кметът на град Тетевен, подписаха споразумение за временно използване на сградата и на някои основни нейни активи, до приключване работата на ликвидационната комисия през юни. Консумативи като пелени, бебешко мляко, дрехи, легла и т.н., бяха изключени и предназначени за дарение на други институции от системата на МЗ или за продажба чрез търг. Активите, необходими за предоставянето на новата услуга, трябваше да се закупят от общината чрез таен търг, което породило известно безпокойство, тъй като общинските власти не притежаваха изключителни права за тяхното закупуване.

Въпреки че ЦОП започна да функционира още от 1 март, на базата на споразумение, подписано между министъра на здравеопазването и кмета на град Тетевен и позволяващо необходимите бюджетни преразпределения, официалното откриване на центъра се състоя на 20 април.

Новият ЦОП се зае със случаите на 11 деца и техните семейства и 9 семейни двойки, желаещи да осиновят деца, бяха обучени с подкрепата на експерти от "Еквилибриум". Екипът на "Еквилибриум" осъществяваше през цялото време мониторинг на качеството на управление на случаите, включително и на комуникацията между екипа на ЦОП и други организации и институции в рамките на системата за социалното подпомагане и закрила на детето.

На 7 и 8 февруари новоназначените директор, психолог и педагог посетиха ЦОП в Русе и имаха възможност да обсъдят практически аспекти на работните дейности, воденето на работна документация, както и методите за управление на екипа.

По искане на ЦОП - Тетевен, социален работник и психолог от "Еквилибриум", проведеха тридневно въвеждащо обучение в Тетевен за новия персонал (нает по-



късно) и също така направиха практическа демонстрация на обучение за приемни родители (задължително от януари 2011).

Допълнително двудневно обучение бе проведено през юни, с цел консолидиране на по-рано предоставената методологическа рамка. Експерт от София осъществи супервизия на персонала и предостави ценна обратна връзка относно отношението на членовете на персонала към техните нови роли и предложения за сплотяване на екипа.

През юли екип на "Еквилибриум" проведе двудневно обучение в ЦОП в Тетевен. Обучението бе предоставено на персонала на центъра, както и на персонала от местния ОЗД. Фокусът на обучението бе върху процедурите за съвместна работа и ефективна комуникация при случаи на деца и семействата в риск, включително ролите и отговорностите на всяка от двете структури, както и ефективната употреба на финансовите ресурси за осъществяване на мобилна социална работа.

### *Реинтеграция и предоставяне на подкрепа за приемна грижа*

До голяма степен поради несигурността и забавянето около разкриването и дейността на ЦОП, проектният екип на "Еквилибриум" продължи да предоставя услуги за подкрепа на семействата, които трябваше да бъдат ангажирани новия работен екип на ЦОП. Това оказва сериозно въздействие върху бюджета на проекта.

През месец май, всички случаи на реинтеграция и на приемна грижа, произтичащи от затварянето на дома в Тетевен, бяха предмет на крайна оценка по проекта и работата с тях беше оставена изцяло на ОЗД и местните доставчици по местоживееене. Докладът от тази оценка бе публикуван в две части в декемврийския (2011) и мартенския (2012) брой на изданието на Сдружение за педагогическа и социална помощ за деца ФИЦЕ- България и в изданието на Медицински университет – София "Социална медицина и здравен мениджмънт", 2011, Volume II. "Еквилибриум" оказва последваща подкрепа и консултиране по един от случаите на реинтеграция и на едно от приемните семейства.

### *Превенция*

Социалният работник по проекта продължи да наблюдава незавършените случаи по превенция от 2010г. от община Тетевен, които бяха прехвърлени на ЦОП Тетевен от 1 март. "Еквилибриум" оказва последваща подкрепа и консултиране по 2 от случаите.

### *Техническа подкрепа на ЦОП Тетевен*

През втората половина на 2011 г., екипът на "Еквилибриум" продължи да предоставя информация и съвети на екипа на ЦОП Тетевен по различни въпроси, както и да осъществява супервизия при наличие на по-сложни случаи. Служителите на ЦОП бяха своевременно информирани относно актуални промени на регулаторната рамка, позволяващи им да разширят сферата на своите услуги и да ги предоставят на по-голям брой клиенти, не само на територията на община Тетевен. Екипът на ЦОП бе също така снабден с образци на различни формуляри и литература, свързана с дейността на центъра. От откриването си на 1 март 2011 г., Центърът е работил по повече от 80 случаи, включително случаи на превенция, случаи на деца, настанени в Спешния център, предоставяне на дневни грижи за деца в уязвимо положение, както и



обучение за осиновители и приемни родители. В края на 2011 в Тетевен има 5 приемни семейства (като 3 от тях бяха създадени по проекта).

Благодарение на кампанията по приемна грижа и обученията на ОЗД в област Ловеч и община Червен Бряг през 2010г., през 2011 г. бяха създадени нови три приемни семейства в община Ловеч и други четири в община Червен бряг. Това доказва реалния ефект на нашата работа, както и способността на служителите на местните ОЗД и на доставчиците на услуги да поддържат и разширяват самостоятелно количеството и обхвата на предоставяните от тях алтернативни услуги.

#### *Описание и популяризиране на модела*

Опитът и поуците от първото закриване на ДМСГД в България бяха обобщени в изданието "Променени съдби", в пакет с едноименен филм, в който участниците в проекта – родители и институции – споделят преживявания, гледни точки и истории. Изданието и филмът бяха представено на две презентационни събития в Тетевен и София, а филмът бе прожектиран и на информационната конференция на "Еквилибриум" в Русе за представяне на резултатите от извършеното през 2011. Дванадесет минутна версия на филма бе показана и на юбилейната конференция на ФИЦЕ – България през декември: "Родителите са родители – 10 г. ФИЦЕ - България за семейството"

#### *Участие в нов проект по деинституционализация на 8 ДМСГД*

Като пряк резултат от закриването на ДМСГД Тетевен, експерти на "Еквилибриум" бяха поканени като обучители и консултанти в нов проект на "Надежда и домове за децата" - България, целящ закриването, през следващите 3 години, на 8 други ДМСГД. Проектът "Стратегическа деинституционализация и реформа на грижите за деца от 0 до 3 години чрез подкрепа на закриването на 8 ДМСГД и създаването на нови интегрирани социално-здравни услуги" допълва и надгражда проекти на МЗ, финансирани от ЕСФ и ЕФРР.

Тези проекти на МЗ предвиждат сградите на бившите институции да се използват и в бъдеще, като в тях ще се предлага широк диапазон от нови алтернативни услуги, които ще заменят услугите, предоставяни от закритите институции. При определяне на конкретните услуги, които ще бъдат предлагани във всяка от сградите на бившите институции, ще бъде приложен диференциран подход, като ще бъдат отчетени както предоставяните вече на местно ниво услуги, така и специфичните нужди на местните общности. Диапазонът от услуги може да включва, както следва:

- Отделение за настаняване на майки с малки деца (ЗМБ);
- Дневен център за деца с увреждания;
- Социално-консултативен център за деца под тригодишна възраст;
- Приемна грижа за деца под тригодишна възраст;
- Център за психично здраве за деца под тригодишна възраст;
- Център за ранна интервенция при новородени с увреждания;
- Малък дом от семеен тип за деца с тежки увреждания, изискващи постоянни (целодневни) медицински грижи;



- Център майчино и детско здраве.

### *Значение на проекта за закриване на ДМСГД Тетевен*

През 2011 г. българското правителство публикува мониторингов доклад относно изпълнението на плана за действие по националната стратегия „Визия за деинституционализация на децата в Република България“. Мониторинговият доклад включва раздел "Развиване и прилагане на съвременни подходи в здравеопазването", в който закриването на институцията за деца в Тетевен е споменато и открито като първото закриване, представляващо пример за реална деинституционализация.

### **Резултати от проект „Изграждане на капацитет за осъществяване интегрирано образование в подкрепа на проекти по деинституционализация в Молдова“**

От 24 до 28 октомври 2011 СНЦ "Еквилибриум" бе домакин на 16 членна делегация от Молдова, от 4 общини.

В състава ѝ бяха председатели на общински съвети, директори на дирекции за социално подпомагане и образование, образователни експерти, социални работници и експерти от неправителствената организация "Деца, общности, семейства", която изпълнява проекти на „Надежда и дом за децата“, Великобритания, а "Еквилибриум" е българският партньор на британската организация. Гостите бяха от общините Кишинев, Кантемир, Льова, Хънчеши и Чимишилия.

Целта на тяхното посещение беше да се запознаят с българския опит във въвеждането и развитието на интегриран подход в образованието, подкрепата и интеграцията на деца със специални образователни потребности в масовите детски гради и училища.

На 25 октомври сутринта, в град Русе гостите посетиха Целодневна детска градина „Зора“. След това се запознаха с опита в интегрираното образование на ОУ „Ангел Кънчев“, където участие взеха и специалисти от Ресурсния център. Програмата им включваше и посещение на Професионална гимназия по промишлени технологии „Атанас Ц. Буров“, в която се запознаха с интегрирания подход в професионалното образование.

В Центъра за настаняване от семеен тип, където живеят и се развиват 8 деца от закрития вече дом в с. Моголино, гостите се запознаха с живота им, разгледаха индивидуалните им програми, научиха за образователните решения за всяко дете и постигнатите резултати. Русенската им програма завърши в Комплекса за социални услуги за деца и семейства, където обмениха опит с „Еквилибриум“ в сферата на образованието и по-конкретно, как образователната подкрепа и моделите на неформалното обучение помагат както за промяната в поведението на децата, посещаващи Комплекса, така и на децата в училищата, с които екипа на „Еквилибриум“ работи.

Визитата на делегацията от Молдова продължи на 26 октомври в град Шумен със среща в Дирекция „Просвета, наука и младежки дейности“ на Общината. Гостите



посетиха СОУ „Сава Доброплодни“ и Дневен център за деца и лица с увреждания в град Шумен.

Работното посещение завърши със запознаване с работата и опита на Фондация „Карин дом“ в Центъра за деца със специални нужди в гр. Варна.

Лиляна Ротару, директор на неправителствената организация „Деца, общности, семейства“ и организатор на визитата сподели: „Имахме възможността да видим пълния набор от образователни услуги за деца със специални потребности – от детската градина до професионалното училище и как социалните и образователните услуги взаимно се допълват: училище и дневна грижа, училище и приемна грижа, приемна грижа и дневен център, комбинирани услуги за деца и младежи. Всички участници дадоха висока оценка за релевантността и силното въздействие на това, което видяха в България.“

### **Партньори, с които работим:**

- Клуб „Отворено общество“ – Русе
- Сдружение „Европейски пространства 21“ - Арена Медия - Русе
- „Надежда и дом за децата“ – Великобритания
- „Фронтлайн“ – Великобритания
- Русенски университет „Ангел Кънчев“ и мрежата КОПОРЕ
- „Деца, общности, семейства“ – Молдова
- Национална мрежа за децата – България
- Фондация „Карин дом“ – България
- Сдружение „Дете и пространство“
- Посолството на Великобритания в България
- Посолството на Ирландия в България
- Корпуса на мира – международни доброволци
- ФИЦЕ – България
- Бизнес партньори и спонсори

### **Издания и публикации, филми, отразяване в национални медии 2011:**

„Личен дневник на майката“ - книжка за развитието на детето от 0 до 1 година. Книжката е съобразена с особеностите на социално слаби майки и такива от малцинствата, но е подходяща и за всяка майка, която иска да е по-подготвена за първата година от живота на детето си. Книжката е издадена по проекта „Развитие на услугата ранна интервенция за деца със специални нужди в местните общности“ и насърчава майките да следят развитието на децата си и да усещат проблемите както и да търсят подкрепа възможно най-рано.

„Променени съдби“ - вълнуващ разказ за затварянето на ДМСГД в гр.Тетевен, представен под формата на 2 продукта – книжка „джобен формат“, публикувана на български и английски език, филм на CD, създаден от медийните партньори на „Еквилибриум“ – Арена Медия. В книжката е описан накратко моделът, който бе следван при затварянето на специализираната институцията за бебета приложен в проект на „Надежда и дом за децата“ (Великобритания) и СНЦ „Еквилибриум“ „Преструктуриране на Дома за медико-социални грижи за деца в Тетевен и изграждане на алтернативни услуги за деца и семейства (Център за обществена подкрепа)“.



„Да проходиш на 11“ - публикация за напредъка в развитието на едно от децата, настанени в ЦНСТ към КСУДС – Русе.

„Пътеводител в страната на доброто родителстване“ - материал с практически съвети за родители за позитивното родителстване.

Методика за оценка на риска в социалните услуги.

Филм „Истории за осиновяването“.

Гост на програма „Север“ в предаването „България днес“ и репортажи от КСУДС на тема приемната грижа.

Репортажи от коледния базар на програма „Север“ в предаването „България днес“.

Информационните агенции отразиха закриването на ДМСГД – Тетевен и откриването на Центъра за обществена подкрепа.

## Насоки на работа през 2012

### Управление на КСУДС – Русе

С оглед на финансовите ограничения някои неефективни и неефикасни дейности бяха премахнати от работния план за 2012г., което ще осигури възвръщаемост на време, усилия и финансови средства. Дейности, които са желателни, но не са част от същинските операции трябва да бъдат съобразени с усилията ни за набиране на средства или проекти за финансиране, така че да се сведе до минимум въздействието върху нашия държавно-делегиран бюджет.

Приоритетни области:

- Ранна интервенция при проблеми в детското развитие – проект финансиран от ФПББ
- Участие в деинституционализацията на ДМСГД-Русе
- Подкрепа на проект „И аз имам семейство“ по ОПРЧР 2007 – 2013 BG051PO001-5.2.11 „Приеми ме“ по силата на Споразумение за безвъзмездна подкрепа и сътрудничество с Община Русе
- Участие в пилотен проект, който се реализира от Сдружение за педагогическа и социална помощ за деца ФИЦЕ-България и Американска лига за детско благосъстояние, относно реализиране на Програма ПРАЙД - набиране, подбор, обучение и оценка на приемни родители и осиновители.
- Програма за работа с училища „Доброволец Храбър“ за развиване на социална отговорност и умения за реализиране на идеи, проекти и инициативи в различни сфери на интерес: благотворителност, култура, екология и др. – Център за креативност и младежка комуникация и активност
- Програма за работа с тийнейджъри „Музикална академия“
- Партниране на Община Русе за изграждане на „Синя стая“ в КСУДС за изслушване на деца жертви или свидетели на насилие



**Техническа подкрепа на ЦОП – Тетевен при заявка или възникнали проблеми**

**Техническа подкрепа за развиване на социални услуги от други заинтересовани страни**

**Участие в процеса на деинституционализация на грижите за деца – чрез проекти; чрез обучение и техническа подкрепа**

**Неформално образование и участие на децата - чрез проекти; чрез обучение и техническа подкрепа**

